

JOANDOMÈNEC ROS

Foques sobre les panes de gel; identificar-les i comptar-les des de l'helicòpter forma part de les tasques del cens que informarà de l'estat de les seves poblacions.

En arribar a un pack de gel adient, l'expedició reprèn el cens de foques, un dels objectius del viatge. Joandomènec Ros participarà en aquest recompte a bord d'un helicòpter.

Feia setmanes que els dos sud-africans que estudien les foques i en fan el cens en aquesta

zona de la Mar de Weddell les passaven negres. Havien començat molt bé la campanya, amb recomptes des del vaixell i amb un parell o tres de vols amb helicòpter sobre àrees de pack adients, però darrerament el mar era lliure de gel de banquisa, fos on fos que el Polarstern es dirigís per cercar el tipus de fons marí adequat per a fer-hi treballar els ginyes que ens permeten d'estudiar els animallets bentònics a la majoria de científics del vaixell. Els nostres col·legues de l'Hespèride ens informen per correu electrònic de la gran quantitat de gel que hi ha a la península Antàrtica; a la Mar de Weddell oriental, en canvi, sembla haver-

n'hi molt menys que no pas altres anys. Malgrat les males condicions meteorològiques que han de suportar els altres foquers, els que vàrem deixar a Drescher, els dos sud-africans els envejaven (imagino que retòricament): "Si més no, ells tenen foques per a estudiar!"

En tornant al cementiri d'icebergs per continuar inspeccionant-ne els fons amb el ROV la situació s'ha capgirat: a prop hi ha un extensíssim pack prometedor i els vols de reconeixement i el cens han reprès. Des de fa setmanes hi ha establerta una llista de "passatgers" que acompanyaran els experts en foques. Aquest matí han avisat en Pablo que volaria a migdia, i se n'hi ha anat més content que un gínjol; quan ja començàvem a estranyar-nos que el nostre company trigués tant a tornar (els vols anteriors havien durat una mitja hora, i aquest ja passava d'una), la sorpresa: els següents a volar seríem l'Ignacio i jo!

En dos minuts he deixat el que feia, he anat a cercar les ulleres de sol, la càmera fotogràfica i un rodet de recanvi i m'he acostat a l'hangar dels helicòpters. Allà m'he posat un vestit de supervivència, gruixut, de color taronja, d'una sola peça i impermeable. En cas d'accident, diuen que aquest *survival suit* et permet de sobreviure sobre el gel el temps suficient perquè puguin rescatar-te; però no et diuen què passa si caus dins l'aigua glaçada...

Veiem acostar-se l'helicòpter de ben lluny: l'aire és nítid i el dia magnífic, ideal per a aquest tipus de feina... i de turisme! Quan finalment l'helicòpter arriba a l'alçada del vaixell i es posa suaument sobre la pista, el senyal que ens fa en Pablo des de dins és inequívoc: el puny tancat i el polze cap amunt (i el somriure d'orella a orella) no fan sinó preludiar el que ens dirà, cridant perquè el puguem sentir per sobre l'estrèpit del motor de l'aparell, quan se'ns acosti: "N'hem vistes a centenars, de foques! Un disbarat!". Ara és el nostre torn; pugem a l'helicòpter, ens hi acomodem i ens enlairem.

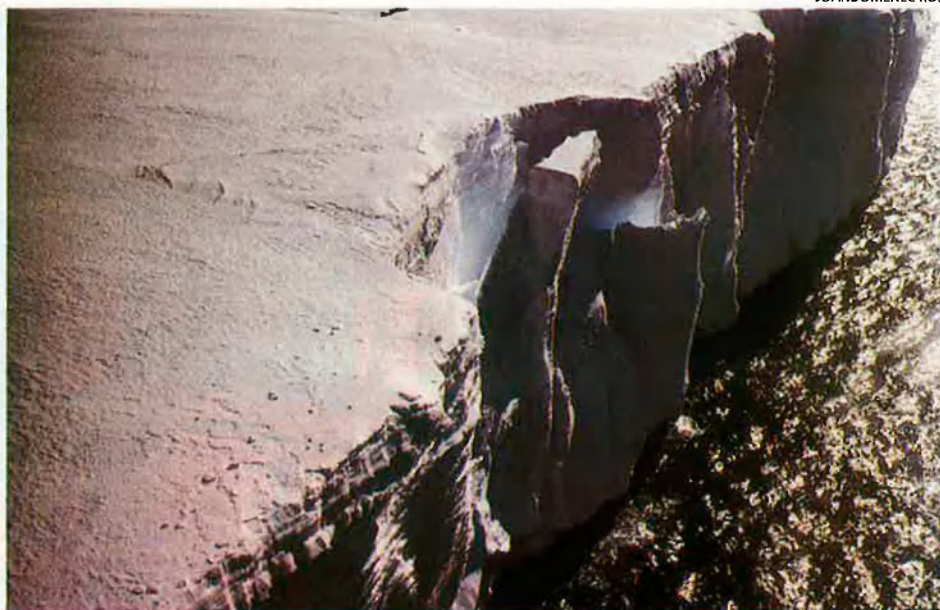
El Polarstern es va empetitint perquè, a mesura que pugem, els icebergs que l'envolten van apareixent en estol en el nostre camp de visió. Precisament ens dirigim al cim d'un d'aquests icebergs tabulars, a les envistes del vaixell; l'helicòpter hi "atterra" i s'hi para uns minuts mentre el pilot intercanvia missatges amb el pont del vaixell i en Marthan i en Paul calibren els senzills visors que hi ha enganxats a les finestretes, amb els quals dividiran l'espai del pack que censaran. Haig de refrenar les ganes de sortir i trepitjar aquesta superfície blanca, impol·luta excepte per alguna petjada de petrell antàrtic, i situada a una trentena de metres sobre mar.

Tot seguit reprenem el vol i ens dirigim ràpidament a l'àrea que els dos sud-africans tot el dia que censaven. És una banquisa extensíssima, a la qual arribem després de deu minuts de vol impressionant, a una alçada d'una cinquantena de metres sobre mar i passant sovint arran d'algun iceberg i per sobre dels

bergy bits dispersos. De sobte, els floes i growlers es fan més nombrosos i es distribueixen més densament sobre un mar blau, a penes ondulat. Vistos des de dalt, els floes plans semblen llesques de pa de mil formes diferents i untades amb mantega blanquíssima; els growlers semblen bolets capgirats: la part que sobresurt de l'aigua té un diàmetre més petit que no pas la que hi ha dessota, que a més és de color blau celest. L'aigua és d'un blau tan intens que hom pot oblidar fàcilment que la temperatura és inferior als 0°C.

A sobre les panes de glaç començo a veure foques i pingüins, les primeres soles o en grups de fins a sis individus, els pingüins (d'Adèlia, però també algun emperador de tant en tant) en grups més nombrosos, de fins a dues dotzenes. Aquests fugen en ramat quan senten el soroll de l'helicòpter, que deu ser eixordador (jo el trobo fortíssim, malgrat els auriculars). Mentre contemplo embadalit l'espectacle de la banquisa des d'una cinquantena de metres d'alçada, comença el recompte. L'helicòpter segueix una ziga-zaga cada secció de la qual té unes cinc milles de recorregut; durant períodes de cinc minuts, seguits d'uns altres tants de pausa, els dos focs comencen a identificar els animals, a comptar-los i a situar-los a la banda d'horitzó que assenyala el seu visor, i canten les dades de manera que quedaran registrades en sengles dictàfons: "Tres foques cranqueres a la banda 2; dues de no identificades a la banda 4; una de cranquera a la banda 3; una foca de Weddell a la banda 3; un dinosaure..."

En Marthan té la meua edat i complexió i és extrovertit i un bromista acabat; embotit en el vestit de supervivència, del qual sobresurt una barba blanca, unes ulleres de sol muntades sobre un nas rodó i vermell i una gorra acabada en punxa, és la representació fidel d'un gnomo de Poortvliet. En Paul és molt jove, fa dos metres d'alçada i és segurament la persona més introvertida i seriosa a bord; junts fan una estranya però eficient parella d'investigadors que fa temps

JOANDOMÈNEC ROS

Dalt, aspecte de la paret i de la part superior d'un iceberg tabular, sobre el qual l'helicòpter s'ha parat una estona. Baix, els floes, els bergy bits o els icebergs mig fosos, com el de la fotografia, són àrees de descans preferents per als pinnípedes, que s'hi reposen i hi prenen el sol.

que treballen en l'estima de la importància de les poblacions de pinnípedes antàrtics i subantàrtics.

Els censos aeris es perllonguen durant gairebé tres quarts; jo no em canso d'aquest inventari, malgrat que per poder veure els animals que cauen a la banda 1 (la situada immediatament per sota l'helicòpter i que és la meua responsabilitat) i per poder fotografiar de tant en tant foques i banquisa, haig de seure de gairell i ja fa estona que tinc esquena i coll adolorits. Amb aquesta, l'Ignacio ja ha fet quatre campanyes antàrtiques, però va tan excitat com jo; assegut al costat del pilot, no para de filmar. En Marthan comenta que en aquesta zona que censen avui no hi ha gairebé fo-

ques de Weddell, que la immensa majoria són cranqueres, mentre que a la banquisa inspeccionada fa tres setmanes, a prop de Drescher, eren les foques de Weddell les que hi dominaven. La causa en seria una estructura diferent de la banquisa, aquesta més isolada mar endins, l'altra més ancorada a la plataforma de gel.

Em demano si no deu tenir-hi a veure res també el daltabaix que l'home ha provocat al llarg d'aquest darrer segle i mig en les poblacions d'animals antàrtics, especialment en pinnípedes i cetacis.

Joandomènec Ros

La setmana vinent: Rothera